

Supliment

PULSUL GEOSTRATEGIC

la Nr. 263,264, 20 Iulie 2018

“APOCALIPSA IRANIANĂ”:

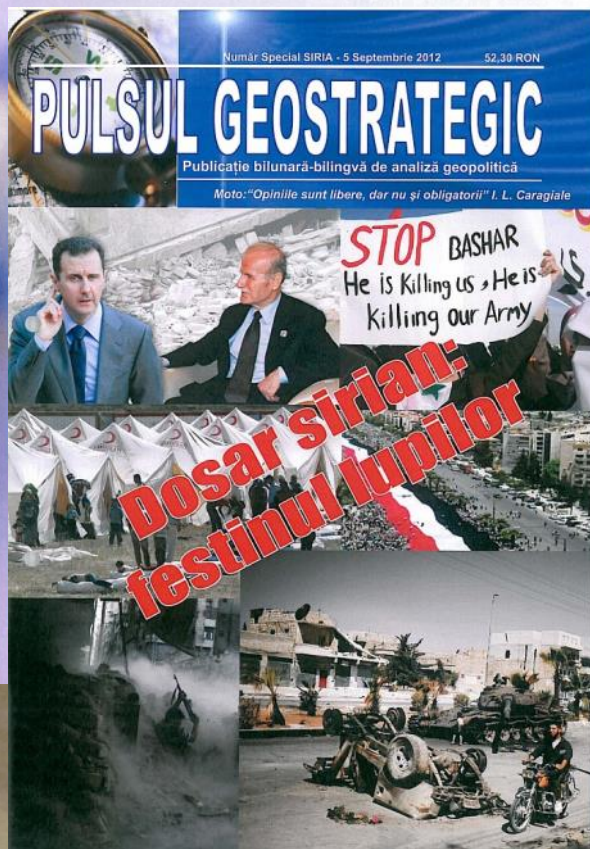
REALITY SHOW SAU... REALITATE ȘI SHOW?

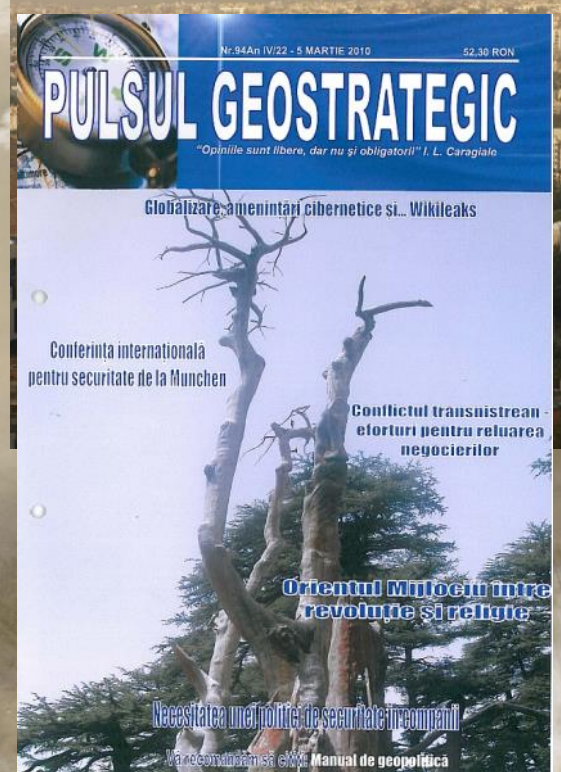
PULSUL GEOSTRATEGIC

la Nr. 112, 20 Decembrie 2011

Ultimele evoluții din Siria. Opoziția, acțiuni și așteptări

**Regatul Hașemit al Iordaniei
oază de stabilitate și pace
în Orientul Mijlociu**

Cauți analize geopolitice?

Te interesează evoluțiile din Orientul Mijlociu?

Cele din zona extinsă a Mării Negre?

Dar problemele actuale de securitate și serviciile de informații în secolul XXI?

Te interesează tehnica militară de ultimă generație?

Vrei să știi care sunt cele mai importante și noi apariții în geopolitică?

Cauți elemente actuale ale evoluției economiei?

Abonează-te la Pulsul Geostrategic

Un an - 12 numere (numeroase Suplimente, Comentarii, Semnale) apariție lunară

On line: plată securizată pe www.ingepo.ro

Transfer bancar: în contul SC INGEPO Consulting SRL RO76BRDEO80SV35412140800 deschis la BRD sucursala Brasov; SWIFT - BRDEROBU, România

Ramburs: (la primirea primului număr, valabil numai pentru România)

Versiunea PDF prin e-mail: 1.198 RON

Versiunea tipărită: 1.255,20 RON

Pentru informații suplimentare sunați la +4 0268 470070; fax +4 0268 47 00 76 sau contactați-ne pe e-mail: office@ingepo.ro; ingepo.vc@gmail.com

“APOCALIPSA IRANIANĂ”:
REALITY SHOW SAU... REALITATE ȘI SHOW?

Reza SHAHRESTANI

Proiectul „Amad”- Un preambul

În seara zilei de 30 aprilie, pe scena uneia dintre sălile Ministerului israelian al Apărării din Tel Aviv, într-o regie bine pusă la punct și cu aceeași cunoscută voce baritonală și calmă, premierul Benjamin Netanyahu și-a demonstrat, încă o dată, talentul oratoric și actoricesc, reușind ca, în deschiderea unui discurs-demonstrație de numai 20 de minute, să concentreze, cu talent, atenția și răsuflările spectatorilor săi, pe care i-a convins că se află în fața unor descoperiri „cum nimeni în lume n-a mai văzut”. La apogeul tensiunii scenice, cu un gest de iluzionist versat, vorbitorul a tras șnurul pânzei negre așternută peste recuzita adusă de orator, lăsând vederii ceea ce, la prima vedere, părea a fi un soi de bibliotecă plină cu hârtii și dosare și un suport pe ale cărui trepte rânduite vertical era etalată o bogată colecție de CD-uri strălucind în luminile reflectoarelor. Și, în vreme ce pe un ecran desfășurat ad-hoc au prins să se perinde frânduri de dialoguri, faximile ale unor documente, fotografii ale unor obiecte și instalații ciudate, schițe și diagrame, vorbitorul a dezvăluit misterul: toate acestea erau o parte consistentă a arhivei nucleare iraniene, capturată, la începutul acestui an, și adusă acasă, la vreme de noapte, de un brav comando israelian al Mossad-ului, infiltrat „în profunzimea frontului inamic persan”, scopul curajoasei și riscantei operațiuni fiind acela de a demonstra ceea ce ecranul arăta repetitiv în două cuvinte: Iranul minte! Nu era, se înțelege, vorba de o minciună oarecare, ci o dovadă peremptorie a faptului că, de decenii întregi, regimul teocratic din Teheran a mistificat abundent atunci când a pretins, cu obstinație, că nu are preocupări și programe în domeniul nuclear cu finalități militare. Cele 55.000 file de documente și cele 183 de compact-discuri prezentate audienței ofereau dovada palpabilă, audibilă și vizibilă! Potrivit premierului Netanyahu, materialele prezentate se refereau la un mai vechi program de cercetări care, sub denumirea de „AMAD”, își propunea realizarea a cinci ogive nucleare, fiecare cu o forță de 10 kilotone și compatibile pentru instalarea pe rachete balistice convenționale. Ceea ce nu a spus vorbitorul se referă la faptul că activitățile legate de programul „AMAD” au fost oprite înainte de anul 2003, adică cu 12 ani înainte de semnarea acordului internațional 5+1. În plus, informațiile prezentate și susținute de captura Mossadului nu sunt nici noi și nici necunoscute. În anul 2011, Agenția Internațională pentru Energie Atomică prezenta la ONU raportul său anual privitor la activitățile nucleare iraniene, cu referiri punctuale la liniile directoare și detaliile privitoare la instalațiile de producere a uraniului îmbogățit ale programului „AMAD” dezvoltat de Iran în perioada 2002-2003. Este știut și înțeles de către toată lumea – cu excepția, poate, a lui Benjamin Netanyahu - că tocmai apropierea Iranului de momentul producerii unei ogive nucleare a fost elementul fundamental care a determinat cele șase state occidentale – Statele Unite, Franța, Marea Britanie, Rusia, China plus Germania să intensifice demersurile comune pentru stoparea și preocupărilor nucleare ale Teheranului.

Un necesar recurs la istorie

Premierul Benjamin Netanyahu și președintele Donald Trump ignoră sau nu își mai aduc aminte că preocupările nucleare ale Iranului au început în urmă cu 70 de ani, fiind susținute activ de către Statele Unite pentru care Iranul monarhic reprezenta unul dintre cei mai importanți aliați din regiunea Orientului Mijlociu și un fundamental pilon de susținere a Americii în confruntarea sa cu fosta Uniune Sovietică, în perioada Războiului Rece, susținere puternic încurajată de statul Israel care vedea în Iran unicul aliat regional într-un mediu geopolitic ostil. Washingtonul a încurajat monarhia pehlevită spre realizarea unei infrastructuri care să permită Teheranului dezvoltarea unor programe în domeniul nuclear, acest sprijin căpătând o anvergură deosebită în perioada 1957-1979 și fiind circumscris strategiei americane „Atomul în slujba păcii”, sintagmă folosită pentru prima oară de președintele american Dwight Eisenhower în alocuțiunea sa din 1953 rostită de la tribuna Adunării Generale a ONU, la doar opt ani de la fabricarea de către America a primei bombe atomice. Paradoxală, în discursul de atunci al lui Eisenhower a fost exprimarea convingerii ferme că folosirea atomului în scopuri umanitare și de civilizație va determina statele la abținerea morală de la devierea clandestină a tehnologiei nucleare către finalități militare și puternic anti-umane. Pe de altă parte, pornind de la convingerea că furnizarea de tehnologie nucleară unor state care prezentau interes strategic pentru America va facilita menținerea acestora în sfera de influență americană, Dwight Eisenhower a dispus susținerea în domeniul nuclear a unor state precum Israel, India, Pakistan și Iran. Acestui considerent se circumscrie și intervenția Statelor Unite pentru readucerea pe tron a șahului iranian Mohammed Reza Pahlavi Aryahmer și îndepărtarea premierului Mohammed Mosaddegh pentru orientările acestuia către o independență și o distanțare mai mare de politica regională a Washingtonului și de simpatie față de Moscova sovietică.

Asistența nucleară acordată de Statele Unite monarhiei persane a demarat cu înființarea, la Teheran, a unui centru de cercetări nucleare, dotat, tot de America, cu un reactor de cercetări de putere redusă (5 megawați) și aprovizionarea acestuia cu uraniu înalt îmbogățit. Astfel, la începutul anului 1973, șahul a anunțat intenția de a-și dota țara cu un reactor electro-nuclear cu capacitatea de 2.300 megawați până la sfârșitul secolului, sens în

care a fost creată Agenția Nucleară Iraniană, însărcinată cu ducerea la îndeplinire a acestui proiect. A fost perioada unei active dezvoltări a domeniului nuclear iranian, manifestată prin consistente contracte pentru achiziționarea de tehnologie și uraniu prin contracte cu societăți de profil din Franța, Africa de Sud sau Namibia etc, în vreme ce numeroși specialiști au

Benjamin Netanyahu prezentând documentele de arhivă. Secvență video

fost trimiși la specializare și perfecționare în statele avansate în acest sector de activitate, astfel încât, în anul 1979, Iranul era o țară apreciată în clubul nuclear internațional. Dar, în același an izbucnirea și reușita revoluției islamice condusă de ayatollahul Ruhollah Khomeyni avea să schimbe fundamental traiectoria și orientările Iranului nuclear.

Iranul “eretic” . Pactul cu diavolul

Pentru sectorul nuclear al Iranului, revoluția islamică nu a fost de bun augur. Pe de o parte, această transformare fundamentală a provocat un masiv exod spre străinătate a numeroase cadre de specialiști, cercetători și tehnicieni atomiști care au ales calea exilului. Pe de altă parte, însuși liderul revoluției, clericul Khomeyni s-a dovedit a fi unul dintre cei mai înverșunati adversari ai asimilării tehnologiilor nucleare în diverse sectoare ale societății și economiei naționale, iar această poziție avea să ducă, în final, la deconstrucția și abandonarea proiectelor nucleare, inclusiv, sau mai ales cele demarate în perioada monarhiei pahlavite iraniene. Abia războiul irakiano-iranian (1980 -1988) avea să schimbe abordările “liderului spiritual” și chiar să-l determine a solicita asistență externă pentru refacerea programului și infrastructurii iraniene în acest domeniu. Astfel, după încheierea războiului cu Irakul, Teheranul a semnat acorduri de cooperare nucleară pe termen lung cu Pakistanul și China, Beijingul livrând, pe această bază, trei reactoare nucleare. Un alt contract a fost încheiat cu Rusia, pentru dezvoltarea și modernizarea reactorului de la Bushehr, scos din activitate încă din vremea șahului Pahlavi. De partea sa, Washingtonul a exercitat numeroase și insistente presiuni asupra Chinei pentru a determina retragerea acesteia din acțiunile de cooperare nucleară cu noul regim teocratic din Teheran. Tot unor asemenea presiuni li s-a datorat și eșecul unor negocieri inițiate de partea iraniană cu Argentina, pentru livrarea de apă grea și producția de uraniu îmbogățit. În mod similar a procedat Washingtonul și față de noul regim post-sovietic de la Moscova. În ciuda presiunilor exercitate de Statele Unite, Federația Rusă a continuat colaborarea nucleară cu Teheranul, un proiect important realizat în cadrul acestei cooperări fiind reactorul de la Arak pentru producerea de apă grea.

Începutul noului mileniu, a adus noi tensiuni legate de preocupările nucleare iraniene. Acum este pusă în circulație faimoasa sintagmă “axa răului” aplicată, cu precădere, Iranului. Tot acum, o organizație autointitulată “Consiliul Național al Rezistenței Iraniene”, în fapt aripa politică a grupului Iranian de opoziție “Mujahedin – e-Khalq a produs serioase îngrijorări prin difuzarea unor informații potrivit cărora Iranul dispune de instalații și infrastructuri nucleare secrete, inclusiv la reactoarele Natanz și Arak, fapt care a determinat Agenția Internațională pentru Energie Atomică să ceară și să efectueze numeroase misiuni de inspecție. Aceasta a marcat și începutul unei lungi și contorsionate etape de confruntări, adversități și tensiuni între Iran și comunitatea internațională. Pentru a evita punerea acestei situații în dezbaterea Consiliului de Securitate al ONU, Teheranul a inițiat o serie de negocieri cu Franța, Marea Britanie și Germania cu scopul convenirii și semnării unui protocol adițional la Tratatul de Neproliferare a Armelor Nucleare, tratativele încheindu-se, în 2004, prin semnarea Acordului de la Paris pentru reglementarea problemelor legate de programele nucleare. Destinderea relativă realizată prin acest document a fost, însă, de scurtă durată și întreruptă prin intervența CIA care a informat comunitatea internațională că se află în posesia a câtorva mii de pagini de informații potrivit cărora Teheranul este în curs de adaptare a rachetei balistice “Shehab 3” pentru a o face capabilă să ducă la țintă

încărcături nucleare. Aceasta a coincis cu o altă sesizare, venită din partea Agenției Internaționale pentru Energie Atomică, potrivit căreia Iranul a achiziționat și utilizează centrifuge de tip P- folosite la îmbogățirea materialelor radioactive, dar neînregistrate în evidențele Agenției Internaționale. Informația a fost confirmată ulterior, stabilindu-se că centrifugele au fost livrate de Pakistan. La începutul anului 2006, aceasta a însemnat prăbușirea negocierilor, denunțarea de către Iran a protocolului de la Paris și reluarea procesului de îmbogățire a uraniului în reactorul Natanz. Dar a mai însemnat, în același timp, și aducerea dosarului Iranian în dezbaterile Consiliului de Securitate, urmate de aplicarea sistemului de sancțiuni internaționale anti-iraniene la nivel de personae și organizații sau agenții legate, într-un fel sau altul, de programele nucleare iraniene. Drept ripostă, Teheranul a anunțat demararea lucrărilor de construcție a unei noi unități subterane de producere a uraniului îmbogățit, situată în apropiere de orașul Qom, cunoscută sub numele de "Fordow" și capabilă să producă uraniu cu un înalt grad (20%) de îmbogățire. Față de această situație, cei cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate plus Germania au inițiat noi tratative cu Iranul propunându-i să predea 1.200 kg. uraniu neîmbogățit (adică jumătate din cantitatea totală deținută de Iran), urmând ca Teheranul să primească 120 kilograme de uraniu slab îmbogățit pentru utilizarea în scopuri civile. Propunerea nu a fost acceptată, iar președintele Ahmadinejad a declarat că țara sa va demara procesul de îmbogățire a uraniului până la pragul de 20% și va construi încă zece anexe destinate aceluiași scop. În ripostă, Washingtonul a emis un act juridic prin care se impuneau sancțiuni tuturor companiilor care ar proceda la livrarea de combustibil pentru reactoarele iraniene. A fost începutul unei noi serii lărgite de sancțiuni internaționale și de eșecuri ale tentativeilor făcute de terți pentru readucerea Iranului la masa negocierilor. Toate acestea au eșuat, motivul fiind acela al insistenței Teheranului ca toate sancțiunile să fie ridicate a priori, drept condiție pentru oricare alte negocieri.

Publicarea, de către Agenția Internațională pentru Energie Atomică a raportului pe anul 2011, privitor la dimensiunea militară a programelor nucleare iraniene a provocat, în reacție, o escaladare și înăsprire fără precedent a sancțiunilor internaționale. Guvernul iranian și toate instituțiile financiare au fost consemnate pe lista entităților implicate în operațiuni de spălare a banilor, s-a impus un embargo total asupra oricăror tranzacții financiare cu băncile iraniene, inclusiv Banca Națională, până la blocarea tuturor depozitelor financiar-bancare ale Iranului, ale guvernului și ale Băncii Naționale, și la embargoul sever asupra tranzacțiilor externe cu petrol și produse petroliere iraniene. Toate acestea, dar și venirea la cârma statului Iranian a moderatului președinte Hassan Rohani, au determinat guvernul de la Teheran să accepte reluarea negocierilor în formatul 5+1 care au demarat la jumătatea anului 2013 și s-au încheiat prin semnarea, la 14 iulie 2015, a ceea ce este cunoscut drept „Acordul nuclear în formula 5+1”. În baza documentului, Iranul a redus la mai puțin de o pătrime numărul centrifugelor de la reactorul Natanz, instalațiile de la Fordow au fost modificate pentru a fi folosite exclusiv în scopuri civile, semnarea de către Iran a Protocolului Adițional la Tratatul de Neproliferare a Armelor Nucleare, abținerea părții iraniene de a mai produce, pe o perioadă de 15 ani, uraniu îmbogățit și acceptarea inspecțiilor internaționale

După ce, la începutul anului 2016, Agenția ONU a confirmat, în raportul ei anual, că Iranul respectă întocmai angajamentele asumate prin Acordul multistatal, toate penalitățile anterioare aplicate Iranului au fost ridicate, decizie care a fost grevată de o singură excepție, respectiv rezoluția prin care Congresul american solicita ca, periodic, la ficare 90 de zile,

președintele să confirme, sub semnătură, faptul că Teheranul își respectă angajamentele. Aceasta a lăsat loc pentru interpretări subiective și acuzații aduse Iranului, fie în ceea ce privește programul de dezvoltare a rachetelor balistice convenționale, fie în legătură cu vechea acuză a sponsorizării fenomenului terorist. Acest carusel al acuzațiilor și dezmințirilor a luat sfârșit la data de 8 mai 2018 odată cu ceea ce avea să devină, pentru anul 2018, un titlu politic definitoriu, respectiv, decizia lui Donald Trump de denunțare unilaterală a coabitării atomice cu regimul iranian.

Acordul 5+1 : repere cronologice

- **14 iulie 2015:** Are loc semnarea Acordului între Republica Islamică Iran, de o parte și cei cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate (Statele Unite, Federația Rusă, China, Franța, Marea Britanie) plus Germania, de cealaltă parte. Este semnat, de asemenea, agreementul pentru încetarea sancțiunilor americane și europene impuse Iranului.

- **18 octombrie 2015:** Statele Unite acceptă oficial raportul anual al Agenției Internaționale pentru Energie Atomică și, implicit, reducerea sancțiunilor impuse Iranului. Uniunea Europeană legiferează, la rândul său, ridicarea sancțiunilor anti-iraniene.

- **16 ianuarie 2016:** Intrarea oficială în vigoare a Acordului 5+1. Exportul de petrol Iranian este reluat fără restricții, iar Statele Unite încetează integral sancțiunile.

- **20 ianuarie 2017:** Instalarea oficială a lui Donald Trump ca președinte al SUA.

- **29 ianuarie 2017:** Iranul efectuează noi teste cu rachete balistice convenționale.

- **18 aprilie 2017:** Secretarul de Stat American Rex Tillerson semnează - pentru prima și ultima oară sub mandatul Trump - acceptarea de către SUA a raportului AIEA privind respectarea de către Iran a obligațiilor asumate prin Acordul 5+1.

- **mai 2017:** Donald Trump semnează primul decret de prelungire a sancțiunilor impuse Iranului.

- **17 iulie 2017:** Pentru prima oară, Donald Trump respinge ratificarea de către SUA a raportului privind respectarea de către Iran a Acordului Nuclear.

- **8 mai 2018:** Donald Trump semnează decretul de retragere unilaterală a SUA din Acordul Nuclear cu Iranul.

- **21 mai 2018:** Secretarul de Stat american Mike Pompeo anunță lista cu cele 12 condiții prealabile puse de Statele Unite pentru acceptarea unei renegocieri a Tratatului Nuclear. Condițiile au fost respinse de Iran, prin vocea președintelui Hassan Rohani.

Iluziile lui Barack Obama

Abordarea de către Administrația Barack Obama a „dosarului nuclear” al Iranului și demersurile pe care fostul președinte american le-a întreprins în direcția unui acord cu regimul din Teheran au avut o dublă motivație strategică. Pe de o parte, pornind de la estimările potrivit cărora Iranul mai avea nevoie doar de aproximativ un an pentru a produce o bombă atomică, Barack Obama a decis că singura alternativă la un acord cu Teheranul era un război pe care nici America, nici aliații săi nu erau pregătiți și dispuși să-l accepte. Pe de altă parte, președintele Obama a mizat pe posibilitatea ca oferirea de avantaje economice

și a perspectivei de integrare neconflictuală în comunitatea internațională erau suficient de atrăgătoare pentru ca regimul iranian să devină mai elastic și mai moderat într-un interval de timp cuprins între 10 și 15 ani. În abordarea Administrației Obama, problema iraniană trebuia să se limiteze exclusiv la dosarul programelor nucleare, fără a se extinde și la alte chestiuni divergente precum cea a rachetelor balistice, sau susținerea de către regimul teocratic a milițiilor și entităților radical-teroriste.

Așa cum s-a putut constata la vremea respectivă, raționamentele lui Barack Obama nu au fost primite prea favorabil de către aliații tradiționali ai Americii din regiunea Orientului Mijlociu, între care, la loc de frunte, se regăseau Israelul și Arabia Saudită. Faptul, însă, că Barack Obama nu a luat în considerație sensibilitățile acestora, apoi, negocierea și semnarea Acordului nuclear cu Iranul, au fost de ajuns pentru a aprinde scânteia unui susținut război politic al Israelului împotriva lui Obama, război condus și întreținut de premierul Benjamin Netanyahu care nu a ezitat ca, într-un gest fără precedent, să aducă severe critici împotriva președintelui SUA și aceasta chiar în fața Congresului de la Washington. Un război în care au fost mobilizate toate panopliile disponibile pentru Israel, de la aparatul mediatic și propagandistic, la instituțiile israeliene externe, comunitățile evreiești și grupurile de presiune din SUA până la personalități ale vieții politice și financiar-economice americane. Iar printre aceștia din urmă s-a aflat și miliardarul Donald Trump, adversar declarat al politicii lui Barack Obama, inclusiv a Acordului Nuclear cu Iranul. Astfel încât, odată ajuns în fruntea Administrației, noul locatar de la Casa Albă, împreună cu echipa sa de consilieri și miniștri, au demarat fără întârziere o strategie de eliminare a moștenirii politice a lui Barack Obama și a modelului de relații externe promovat de acesta, inclusiv în ceea ce privește raporturile cu Republica Islamică a Iranului și Acordul 5+1 încheiat cu această țară. Prima întâlnire dintre Benjamin Netanyahu și președintele Donald Trump, desfășurată la 5 martie 2017, la Casa Albă, cu prilejul participării premierului israelian la reuniunea anuală a Comitetului Americano-Israelian pentru Afaceri Publice (AIPAC) a evidențiat și a consacrat perfecta concordanță între viziunile celor doi oameni politici asupra unei viziuni dure de abordare a „chestiunii iraniene”.

Astăzi se poate afirma, fără teama de a greși, că această întâlnire a „parafat” consensul total între Israel și Administrația Trump precum și coordonatele generale ale acțiunii conjugate pentru „încercuirea” Iranului, coordonate ale căror detalii aveau să fie convenite, ulterior, în cadrul întâlnirilor care au avut loc între apropiații lui Donald Trump și responsabili israelieni între care, un rol dinamic l-a avut ministrul israelian al Apărării, Avigdor Lieberman. În acest cadru, Israelul a obținut, din partea Administrației de la Washington, asigurarea și angajamentul de susținere necondiționată a abordărilor israeliene privitoare la Iran și la aliații regionali ai acestuia, nu numai în plan diplomatic, îndeosebi în cadrul Consiliului de Securita-

De la divergență...

te, ci și pentru prevenirea unor reacții din partea Federației Ruse și ale comunității europene la acțiunile militare întreprinse de statul evreu împotriva prezenței militare iranene pe eșichierul războiului civil sirian, precum și soluționarea altor dosare fără legătură directă sau indirectă cu programele nucleare iranene, de la stoparea producției de rachete balistice convenționale pînă la „marea afacere” privitoare la „soluționarea finală” a contenciosului palestinian sau eliminarea regimului teocratic iranien din întreaga ecuație strategică a Orientului Mijlociu.

Un dublu pariu : John Bolton sau Mujahedin – e – Khalq?

O problemă serioasă pe care o ridică războiul – devenit aproape o „afacere personală” - pe care Donald Trump și Benjamin Netanyahu îl duc împotriva Iranului – este aceea că nici unul nici altul nu au abordat vreodată logica simplă și cu vechi rădăcini istorice potrivit căreia atunci când ceva este distrus, acesta trebuie să fie înlocuit cu altceva. Iar ignorarea acestei necesități se datorează unui fapt simplu în aparență și anume acela că, pentru Donald Trump și Benjamin Netanyahu, logica politică prin care se afirmă și se susține că disfuncțiunile existente între Iranul islamic și Occident nu se datorează atât ambițiilor iranienilor de intrare în posesia unui arsenal nuclear, cât, cu deosebire, unor practici care ies din cadrul propriu-zis al „dosarului nuclear”, respectiv al cursei intense pe care regimul de la Teheran o desfășoară în domeniul înarmării convenționale cu componenta sa materializată în producția de rachete balistice, apoi finanțarea și gestionarea unor entități combatante pe care Occidentul și Israelul le condamnă ca fiind teroriste și, nu în ultimul rând, ambiția regimului islamic iranien de expansiune în geografia regională a Orientului Mijlociu, inclusiv prin crearea faimosului „arc șiiit” care să fie o punte de legătură între malul răsăritean al Golfului și „apele calde” ale Mării Mediterane.

Se înțelege de la sine că intransigența și condițiile maximaliste și prohibitive pe care Washingtonul și Israelul le ridică în fața guvernanților iranieni nu vor putea fi niciodată acceptate de către aceștia din urmă. Iar aceasta conduce la reactivarea mai vechii practici a sancțiunilor internaționale redimensionate, de data aceasta, pentru a fi, așa cum spunea ministrul de externe Mike Pompeo, „de o severitate fără precedent în istorie”, în speranța - nu lipsită de incertitudini - că asemenea măsuri vor impune iranienilor o atitudine mai moderată și mai receptivă la gândirea americană și occidentală sau vor determina reacții sociale interne de amploare care să determine, în ultimă analiză, implozia regimului teocratic. O asemenea abordare este puternic influențată de așa-numitul „pariu pe logica lui John Bolton”, noul consilier al lui Donald Trump pentru securitate națională și unul dintre cei mai radicali ulii anti-iranieni

... La prietenie strategică

pe care îi include actualul staff al președintelui Donald Trump.

Adversitatea anti-iraniană a lui John Bolton nu este de dată recentă și propensiunea sa pentru schimbarea regimului de la Teheran a fost exprimată explicit cu un deceniu în urmă, când acesta, într-un discurs fulminant și - a expus viziunea asupra manierei de soluționare a „sindromului persan”. Ceea ce se știe mai puțin este faptul că (potrivit postului qatarez de televiziune prin satelit „Al-Jazeera”, 24 mai 2018), conferința a fost comandată de filiala americană a organizației iraniene de opoziție „Mujahedin-e-Khalq” care a plătit conferențiarului și onorariul de câteva zeci de mii de dolari. Ceea ce John Bolton pare a nu fi avut în vedere este faptul că iranianul de rînd va gândi de multe ori înainte de a acționa pentru schimbarea unei dictaturi religioase cu o alta crescută și subvenționată de Occident.

Gruparea în discuție a fost activă în perioada revoluției khomeyniste din 1979 și, potrivit unor istoriografi sau contemporani ai evenimentelor de atunci, ar fi fost implicată în atacul asupra ambasadei americane la Teheran care a provocat cunoscuta criză a ostaticilor americani. Pierzând, însă, în favoarea mollahilor, lupta pentru acapararea puterii de după căderea monarhiei, gruparea s-a refugiat în Irak, luptând, în rândul armatei lui Saddam Hussein, împotriva armatei iraniene. Câteva mii de membri ai mișcării, rămași în închisorile iraniene, au fost executați de noul regim islamist, ca pedeapsă pentru „trădare națională”. Datorită anti-americanismului său inițial, „Mujahedin – e –Khalq” a fost înscrisă, ca entitate teroristă, pe listele elaborate de Washington și Uniunea Europeană, din care în 2008, respectiv 2012, a fost radiată, mutându-se în Franța și Germania unde a depus susținute eforturi propagandistice și financiare pentru corectarea imaginii sale, inclusiv prin cultivarea de relații printre personalitățile influente din Statele Unite, printre care se regăsesc numele fostului consilier pentru Securitate Internă Francis Townsend, fostul guvernator al statului Vermont, Howard Dean, fostul primar al New -York-ului, Rudolph Giuliani sau fostul ambasador și actual consilier prezidențial John Bolton. Nu sunt puțini analiștii care apreciază că un pariu pe organizația iraniană de opoziție, ca alternativă la actualul regim islamist de la Teheran nu ar fi decât încă una din multele opțiuni eșuate pe care Administrațiile de la Washington au mizat în contextul conflictului cu Iranul.

Pe fundalul reaprinderii tensiunilor americano-iraniene și al înăspririi tonului utilizat în relaționarea conflictuală reciprocă Occident-Israel-Iran este îndoielnic că noul pachet de penalități

John Bolton, consilier pentru Securitate Națională al Administrației Trump

Iran și sancțiunile impuse de SUA**Sancțiuni ridicate în anul 2016
și reintroduse la 12 mai 2018-05-27**

- Embargou petrolier
- Penalități în domeniul asigurărilor și transporturilor
- Embargou asupra tranzacțiilor cu metale rare și prețioase
- Penalități aplicate cu titlu individual și asupra altor companii din sectorul privat

Sancțiuni care au fost menținute

- Embargou asupra tranzacțiilor cu armament și tehnologia rachetelor
- Penalități legate de nerespectarea drepturilor umane și susținerea terorismului

Penalități suplimentare aplicate după semnarea Acordului nuclear

Penalități asupra persoanelor și companiilor legate de programul de producere rachetelor balistice convenționale

Introducerea Gărzii Revoluției Islamice pe lista organizațiilor teroriste

aplicate regimului islamist va fi suficient prin el însuși pentru a deschide drumul către o răsturnare sau o implozie a regimului ayatollahilor, sau doar pentru a determina ca acesta să accepte un nou „deal” care să trateze cuprinzător toate aprehensiunile americanilor și israelienilor, precum cele legate de ansamblul acuzelor aduse Iranului în momentul de față

Așa grăit-a Pompeo. Ce va face Iranul?

Pentru prima oară de la investiția sa, la 26 aprilie, în fruntea diplomației americane, la 21 mai noul ministru de externe al SUA, Mike Pompeo a rostit primul discurs fundamental de politică externă care a fost dedicat, aproape în totalitate, celei mai „virale” stări conflictuale în care este implicată strategia Administrației Trump pentru regiunea Orientului Mijlociu – aceea provocată de retragerea unilaterală a Statelor Unite din Acordul „nuclear” cu Iranul în formatul 5+1 și aplicarea de sancțiuni împotriva Republicii Islamice, sancțiuni care, potrivit înaltului

demnitar american, s-ar putea să fie cele mai drastice de acest fel de când istoria diplomației ca alt mod de a duce războiul cunoaște acest instrument de „persuasiune prin presiune”. Amintind, involuntar, de politica sancțiunilor promovată de Administrațiile de la Washington împotriva Coreei de Nord sau de cele 13 condiții formulate de Arabia Saudită și sateliții săi de la Golful Arabo-Persic drept precondiție pentru realizarea unei reconciliieri cu emiratul Qatar, expozeul lui Mike Pompeo a fost, în esența sa, un inventar de condiții cărora Iranul trebuie să se conformeze întocmai, drept preambul la eventualul acord al Administrației Trump asupra unei renegocieri de fond a Acordului multilateral semnat în anul 2015. Lectura integrală a pledoariei domnului Secretar de Stat, pune în evidență nu numai faptul că la baza concepțională a acesteia a stat principiul „totul sau nimic”, sfera de cuprindere a celor 12 somații depășește cu mult tema care a fost pusă în discuție, dezvoltând, practic un summum de condiții maximale a căror virtuală îndeplinire ar însemna, în final, prăbușirea regimului de la Teheran și scoaterea Iranului din ecuația geopolitică și

geostrategică a Orientului Mijlociu. Iar această concluzie este susținută și de faptul că în oferta făcută părții iraniene, Administrația de la Washington evită orice referință la ceea ce va face în acest caz dar și la orice garanție că are dispoziție și deschidere pentru compromis sau la natura garanțiilor pe care le oferă Iranului în contrapartidă cu satisfacerea condițiilor puse, pe care însuși Mike Pompeo le-a caracterizat drept „nerealiste”. Care sunt cele 12 porunci și ce șanse, fie și minimale, există ca regimul de la Teheran să le dea ascultare?

1. Prima condiție: *„Iranul trebuie să prezinte Agenției Internaționale pentru Energie Atomică un raport complet și detaliat despre dimensiunea militară a programelor sale nucleare și asupra renunțării definitive verificabile a acestor activități”*

Această condiție presupune acceptarea de către Iran a faptului că a dezinformat în trecut în legătură cu preocupările sale nucleare și, în același timp, să demonstreze cu probe credibile și controlabile când și la ce stadiu aceste activități au fost încetate. Este dificil de crezut că o națiune poate să recunoască faptul că a mințit într-o chestiune sau alta, iar această recunoaștere devine cu atât mai inacceptabilă pentru Iran, cu cât ea ar implica infailibilitatea și probitatea personală a ghidului spiritual suprem al Iranului islamic.

2. A doua condiție: *„Iranul trebuie să înceteze definitiv procesul de îmbogățire a uraniului și orice activitate de procesare a plutoniului și de producție a apei grele”*

Condiția presupune renunțarea de către Iran la orice activitate în domeniului nuclear care are finalități de utilizare civilă și energetică. În egală măsură, este vorba de renunțarea de către Iran la toate investițiile anterioare în programele nucleare, și la costisitoarele centrifuge necesare acestora, inclusiv în domeniile civile care depășesc de departe sfera strictă a caracterului militar avut în vedere de Statele Unite ale Americii.

3. A treia condiție: *„Iranul trebuie să permită accesul neîngrădit al inspectorilor Agenției Internaționale pentru Energie Atomică la toate obiectivele de interes și pe întregul teritoriu al țării”*

4. „Iranul trebuie să înceteze definitiv proliferarea rachetelor balistice și să stopeze testele sau dezvoltarea sistemelor de rachete capabile să ducă la țintă încărcături nucleare”

Problema care se ridică în acest caz este aceea că orice rachetă balistică suficient de puternică pentru a transporta încărcături convenționale, poate fi adaptată pentru transportul ogivelor nucleare. Interzicerea de plano a rachetelor balistice înseamnă menținerea capacității militare convenționale a Iranului la nivele inferioare nu numai în comparație cu Statele Unite, dar și cu statele arabe vecine puternic înarmate cu asistența militară logistică și tehnologică a Statelor Unite. Este greu de presupus că nu numai Iranul, dar și oricare stat preocupat de apărarea națională proprie va accepta o asemenea dezechilibrare a balanței de forțe.

5. „Iranul trebuie să-i elibereze pe toți cetățenii Statelor Unite și ai partenerilor și aliaților noștri deținuți pentru acuzații contrafăcute”

Deși nu are nici o legătură cu chestiunea „dosarului nuclear”, această condiție presupune acceptarea faptului că nici o condamnare la detenție în Iran nu are la bază o acuză întemeiată. Este dificil de acceptat că tribunalele iraniene îi trimit în fața justiției pe cei deținuți doar pentru simplul fapt că sunt americani sau aliați ai americanilor.

6. „Iranul trebuie să înceteze sprijinul acordat grupărilor teroriste din regiunea Orientului

Mijlociu, inclusiv formațiunea Hezbollah din Liban, Mișcarea palestiniană Hamas și gruparea palestiniană Jihadul Islamic”

Sponsorizarea fenomenului terorist este, fără îndoială, reprobabilă, dar făcând referiri nominale, Secretarul de Stat Pompeo lasă impresia că se depărtează de la subiect, adăugând o condiție suplimentară cu fiecare nominalizare făcută. Dacă ar fi să se amintească toate entitățile acuzate sau bănuite de practica terorismului în regiune, ar însemna să se nominalizeze mai toate sau toate grupările aliate pro-iraniene din regiune și din afara acesteia. Întrebarea care se pune privește măsura în care Iranul se va auto-recunoaște drept sponsor și finanțator al fenomenului terorist

7. „Iranul trebuie să respecte suveranitatea guvernului irakian și să permită dezarmarea, demobilizarea și integrarea milițiilor šiite în forțele armate și de securitate ale Irakului”

Condiția, deși glisează, încă o dată, pe lângă chestiunea centrală, reflectă o necesitate reală pentru procesul de pacificare a Irakului și de întărire a suveranității și independenței sale naționale. Din acest punct de vedere, clarificarea statutului milițiilor šiite irakiene ar trebui să fie cerută nu de către guvernul de la Washington, ci de guvernul de la Baghdad, mai ales, că, după alegerile parlamentare din luna mai, cercurile politice irakiene sunt favorabile și direct interesate în soluționarea acestei probleme spinoase.

8. De asemenea, Iranul trebuie să înceteze sprijinul militar acordat milițiilor rebele houthite din Yemen și să acționeze pentru o soluționare pașnică a conflictului din această țară”

O condiție, deasemenea inacceptabilă pentru regimul de la Teheran pentru care a răspunde favorabil unei asemenea revendicări înseamnă a capitula în fața Arabiei Saudite și a Emiratelor Arabe Unite, fără ca aceasta să deschidă și o perspectivă de reglementare a vechilor divergențe confesionale și politice care opun šiismul iranian și sunnismul wahhabit al monarhiilor arabe din Golf.

9. Această a noua condiție cere Iranului „retragerea de pe întregul teritoriu sirian al tuturor forțelor și formațiunilor militare care acționează în această țară sub comandă iraniană”

Pe lângă faptul că Siria a fost unicul aliat regional al Iranului în războiul cu Irakul lui Saddam Hussein, condiția nu ia în considerație argumentul iranian potrivit căruia implicarea sa în conflictul intern sirian a avut loc la cererea expresă a guvernului de la Damasc, iar o plecare din Siria nu va putea fi realizată decât la cererea oficială a guvernului din Damasc. În plus, această condiție maximală devine inacceptabilă prin aceea că ea cere Iranului ca, după șapte ani, să abandoneze un război pe care este pe cale să îl câștige împreună cu aliații săi sirian și rus.

10. Totodată, Iranul trebuie să înceteze sprijinul pentru mișcarea Talibani și pentru alți teroriști din Afghanistan și din regiune, precum și să se abțină de a mai oferi adăpost liderilor rețelei Al-Qaida”

O asemenea condiție ar putea fi negociată numai în măsura în care ar exista perspectiva ca guvernul de la Kabul să câștige confruntarea cu Talibani sau ca o încheiere a războiului din această țară să nu lezeze interesele securitare ale Iranului în proximitatea asiatică regională. Încă o dată, prin cuvintele lui Mike Pompeo, Administrația Trump cere Iranului totul, fără a oferi nimic în schimb, întărind aprehensiunea că inventarul american de condiționări a fost elaborat cu bună știință în așa fel încât acestea să nu poată fi acceptate, ofe-

rind, astfel, lui Donald Trump, argumentul de a-și continua programul anti-iranian având ca finalitate fundamentală erodarea până la prăbușire a tegimului teocratic.

11. *„Iranul trebuie să înceteze sprijinul pe care Forțele Qods ale Gardienilor Revoluției Iraniene îl acordă teroriștilor și activiștilor parteneri din lumea întreagă”*

Ca și în cazul rachetelor balistice, strategia iraniană de gestionare a potențialelor militare și umane asimetrice și ale actorilor non-statali în conflictele de „franciză” în care este implicată Republica Islamică a Iranului nu va putea să dea un cirs pozitiv. Acest aspect reprezintă, totodată, un element-cheie al sistemului iranian de securitate, la care Teheranul nu este dispus să renunțe, fără a primi în schimb o largă paletă de garanții securitare, inclusiv din partea duetului America – Israel.

12. *„Iranul trebuie să înceteze a mai fi o amenințare la adresa vecinilor săi din care cei mai mulți sunt aliații Americii. Aceasta include și amenințările cu distrugerea Israelului și tirurile de rachete împotriva Arabiei Saudite și a Emiratelor Arabe Unite, precum și atentatele la siguranța navigației internaționale și atacurile cibernetice distructive”*

Adversitatea față de Israel reprezintă un punct esențial al ideologiei și doctrinei iraniene, dar și o pârghe de sprijin pentru alegațiile discursive potrivit cărora Iranul acționează nu numai pentru apărarea intereselor proprii, ci și pentru apărarea și propășirea Islamului și a cauzei palestiniene. Cât despre relaționarea cu monarhiile saudită și emirateză, acestea sunt circumscrise, din perspectivă iraniană, atât vechilor dispute teritoriale și confesionale, cât și cursei înarmărilor convenționale în care cele trei state se află angajate cu începere din anii 80.

Analizând cele 12 condiții pe care Administrația americană le pune în fața regimului de la Teheran, Anthony H. Cordesman, de la Center for Strategic International Studies (CSIS), aprecia că în felul în care au fost gândite și redactate, cele 12 condiții prezentate de Secretarul de Stat Mike Pompeo sunt, în principiu, non-negociabile ca un tot unitar în măsura în care, chiar luate fiecare în parte, acestea reprezintă, în sine, tot atâtea declarații de război politic și economic la adresa regimului de la Teheran.

Așa cum era de așteptat, răspunsul iranian nu s-a lăsat așteptat și el a fost dat prin vocea președintelui Hassan Rohani care a refuzat în termeni duri pretențiile americane, pe care le-a caracterizat drept o tentativă explicită de răsturnare de la putere a regimului teocratic. „Iranul nu va accepta să fie umilit și el are capacitatea ca, prin voința națiunii sale, să reziste acestor presiuni inacceptabile. După „episodul Pompeo” urmează răgazul de pînă la 180 de zile pe care SUA l-a acordat atât Iranului, cât și statelor străine care sunt angajate în relații politico-economice cu Republica Islamică. Un interval în care, cu certitudine, atât partea iraniană, cât și statele Uniunii Europene, dar și Federația Rusă, nu vor rămâne cu mîinile încrucișate, astfel încât contenciosul „nuclear” se află în fața unei veri fierbinți și imprevizibile în care realitățile ar putea să nu mai fie doar prilej de show-uri politice.

Corneliu PIVARIU - Director și Editor
Coordonator al Pulsului Geostrategic
Președinte-Director General INGEPO
Consulting

Autor al unor cărți privind informațiile strategice, terorismul și situația din Irak, al altor studii și articole pe probleme privind informațiile strategice și evoluții geopolitice actuale. Curs de securitate regională la Harvard University - Kennedy School of Government. Membru al Institutului Internațional de Studii Strategice - Londra.

Dumitru CHICAN

Ambasador, profesor universitar,
Director pentru Orientul Mijlociu la
Pulsul Geostrategic

O întreagă carieră activă în diplomația românească, cu misiuni permanente în numeroase țări arabe. Alte misiuni externe punctuale, ca emisar al Șefului Statului Român. Unul dintre cei mai buni cunoscători ai limbii, culturii și lumii arabe din România. Autor a numeroase lucrări și traduceri în și din limba arabă, publicate în țară și străinătate. Una din ultimele sale cărți, apărută în Emiratele Arabe Unite, a fost declarată cea mai bună apariție editorială a Târgului Internațional de carte de la Sharjah și a anului 2008.

Doctor **Octavian DUMITRESCU**
Director pentru zona extinsă a Mării
Negre la Pulsul Geostrategic.

Cornel VAIDA
Director INGEPO Consulting

“PULSUL GEOSTRATEGIC” - fondat de Corneliu PIVARIU în anul 2007

Buletin lunar bilingv, editat de
INGEPO Consulting - Brașov

www.ingepo.ro; Tel: +4-0268 47 00 70

J08/2898/2006, CUI RO19298677/2006

Director și Editor Coordonator: Corneliu PIVARIU - membru al IISS- Londra

Editorial, Puncte de vedere: Corneliu PIVARIU

Actualitatea geostrategică mondială: Mihaiu MĂRGĂRIT, dr. Octavian DUMITRESCU

Situația din Orientul Mijlociu: Corneliu PIVARIU, Dumitru CHICAN, Edmond CHICANI,

Evoluții în zona extinsă a Mării Negre: dr. Dan DUNGACIU, dr. Octavian DUMITRESCU, Vladimir SOCOR

Orizont Economic: Vladimir SOCOR, Corneliu PIVARIU, Nicolae PREDA

Serviciile de informații și probleme de securitate: Mihaiu MĂRGĂRIT, Corneliu PIVARIU

Tehnologii și echipamente militare: Cornel VAIDA

Apariții editoriale: Cornel VAIDA

Traduceri din/în limba engleză: Prof. Mădălina GHEORGHECI; Prof. Constanța COSTESCU

Tehnoredactare: Ionuț PARASCHIV

Tiparul executat de: S.C. YOLANS S.R.L.. Brașov

ISSN: 1843-701X

Coperta: colaj Iran ©fabiusmaximus.com; www.tasnimnews.com

ABONAMENTE (un an - 12 numere)

Versiunea PDF prin e-mail = 1.198,00 RON/ 239,50 Euro/ 299,50 USD

Ediția tipărită = 1.255,20 RON/314,00 Euro/ 390,00 USD

În prețul abonamentului beneficiați gratuit de toate materialele suplimentare editate (Semnal, Comentarii, Suplimente și altele). Prețurile includ TVA, iar pentru ediția tipărită și taxele de expediție prin curier rapid (în România), Par-Avion în străinătate.

Abonamentele includ accesul la site-ul www.ingepo.ro unde pot fi găsite toate numerele publicate, începând cu Martie 2007 (peste 11.000 de pagini) și alte informații de interes.

Anunțuri - Publicitate

Anunțuri și publicitate în cadrul buletinului, pot fi inserate în spațiul disponibil, sau pe pagină/pagini separate.

Pentru detalii și eventuale alte condiții rugăm contactați Departamentul marketing,

la tel. 0268-470076 sau e-mail: office@ingepo.ro.

Ne rezervăm dreptul de a nu da curs unor solicitări care credem că nu corespund profilului acestui buletin.

Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acordul scris al INGEPO Consulting. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei.

Opiniile exprimate în articole prezintă punctul de vedere al autorilor, care își asumă deplina răspundere asupra conținutului, și nu reflectă în mod obligatoriu pe acelea ale INGEPO Consulting.

Parteneri:

Pulsul Geostrategic a fost accesat, în ultima perioadă, în aproape 100 de țări (în ordinea numărului de accesări): România, SUA, China, Australia, India, Turcia, Spania, Iran, Siria, Israel, Rusia, Bangladesh, Germania, Moldova, Chile, Austria, Franța, Marea Britanie, Georgia, Azerbaidjan, Camerun, Venezuela, Argentina, Ucraina, Ungaria, Irlanda, Serbia, Armenia, Italia, Grecia, Liban, Qatar, Polonia, Filipine, Indonezia și altele.

Începând cu Decembrie 2010 **PULSUL GEOSTRATEGIC**
este înregistrat în catalogul internațional
INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST